

Vtorek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vsa leta 8 gl. — 1.
za pol leta . . . 4 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:
Za vsa leta 10 gl. — k.
za pol leta 5 . . . — k.
za četrt leta 2 . . . 60 . . .

Vredništvo in opravnništvo
je na stolnem trgu (Dom-
platz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniha:
Za navadno dravljno-
vrsta se plačuje
6 kr., če se natisne ikrat
5 kr., če se tiska 2krat
4 kr., če se tiska 3krat,
veče pisemne se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plača-
t-kolek (štempelj) za 30 k.
Kopirski se ne vračajo,
lopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 115.

V Mariboru 30. septembra 1869.

Tečaj II.

Waserjev galimatijas.

Zadnja seja deželnega zbora štirskega nam je dozdal le še površno znana. Naš poročevalec je žalibog le prepovršno načrtal strastni govor sekcijkega predstojnika v ministerstvu pravosodja, g. dra. Waserja, in graška „Tagesposta“ je njegove — recimo naravnost — nesramne napade na štirske Slovence tako pristrigla, da jih morobiti naši narodni nasprotniki brez rudečice v obrazu beró, da se pa pri vsem lepšanji in prikrajševanju Waserjeve slepe besnosti vsacemu količkaj zavednemu Slovincu mora koža jeziti na krvavo zasekanem truplu, kader bere, kar si dandenes c. k. uradnik in ljudski zastopnik premišljeno upa očitati vsemu slovenskemu ljudstvu, katero bi vendar imelo stati če ne pod obrambo postave, ampak v parlamentu vsaj pod obrambo dostojnosti in običnega poštenja. Gospod Waser je sicer vedel, da je pri svojem napadanju proti našemu narodu stal pod varstvom poslančeve imunitete, in da se mu tudi v zeleni zbornici štirski ni bilo bati predsednikovega klica k redu, kateri je pri vsaki malenkosti pripravljen za naše poslance in zagovornike. Da g. Waserja brani poslanska imuniteta, to tudi mi vemo, sicer bi ga zaradi njegovega govora v zadnji seji pozvali pred kriminalnega sodnika, kateri bi mu s kazenskim zakonom v roki povedal, da vsaj v teoriji Slovinc se nestoji izven postave. Ko bi g. predsednik Gleispach ne bil našemu Hermanu odstrigel besede, ko je hotel odgovorjati na Waserjeve napade, zadostilo bi nam, kar mu je hotel odgovoriti neustrašljivi Herman. Ali ker Waserja na oni strani brani postavna imuniteta, na drugi pa predsednikov zvonec, štejeemo si v svojo časnikarsko dolžnost, da pótém časopisjoa kličemo g. Waserja pred sodnijo javnega mnenja, in mu po njegovem izgledu iztrgamo šemo (maske) raz obrazu. Javnosti nasproti tú izrekamo, da nočemo nikakor pod odejo igrati, ampak da bomo te vrste naravnost poslali g. Waserju, kateri naj nam pred sodnijo dokaže, da ni samo baharski kričač, ali pa naj se v prihodnje uči svoj jezik brzdati in le to govoriti, kar je kos dokazati in pred sodnijo zastopati. Mi sicer dobro vemo, s kom imamo opraviti, ko so lotujemo g. Waserja. Mi dobro vemo, da je g. Waser, ki zdaj v senici protiklerikalnega ministerstva zoblje svoje svobodno grozdje, pod zapovedjstvom slaboglasnega ministerstva Bachovega strastno tožaril graškega pisatelja Antona Kučerera, ki je bil nekoliko drobtinic pobral od Rongetove proti klerikalne mize — graško časopisje okolo leta 1852. nam je ohranilo verske pravde, v katerih je bil tožnik g. državni pravdnik Waser. Mi dobro vemo, kako je sedanji prvi svetovalc „lj u d s k e g a“ ministerstva za one dobe, ko je bilo še duhovstvo v Avstriji mogočno in merodajno, 60 kmetov samostana v Reinu zaradi servitutnih prestopkov, ki se obravnavajo navadno na politični poti,

spravil na obtožno klop pred krvavo sodnijo, od koder so romali v Bachove jetnišnice, takrat je Bachova in cerkvena služba še varovala lakote! — Govorica je na dalje ohranila neko povest, kako je sedanji Waserjev prijatelj dr. Schindler izgubil svojo službo pri državnem pravdnstvu graškem, pri katerem sta z Waserjem vkup služila. Mi tudi vemo, kako moč ima g. sekcijki predstojnik Waser sedaj v svobodni Avstriji. Pa vsej tej preteklosti in sedajnosti Waserjevi kljubu ne smemo in nočemo molčati, ako g. Waser slovenskim voditeljem v javnem zboru očita politični nihilizem. Ko bi bilo tudi to očitjanje tako opravičeno, kakor ni, ne smel bi se z njim oglašati mož, ki je pokazal toliko frivolen cinizem v politiki, kakor ga je leta 1866. počel v deželnem zboru g. Waser, ko se je govorilo zaradi šole v Ptujju. Waser je poslanec ptujškega mesta. Ko je prosvodnik v zbornici vprašal, ali kdo podpira nasvet zaradi ptujške šole, je rekel Waser enemu svojih tovarišev: „Podpira se nasvet lahko.“ In ko je potem prišlo do glasovanja, in je Waser videl, da ostane nasvet v manjšini, rekel je istemu tovarišu: „No, zdaj pa tudi lahko za nasvet glasujem.“ — Nasvet je bil meada Hermanov, Waserjeve besede pa smo čuli na galeriji!

G. Waser na dalje trdi, da vse slovensko gibanje dela le nekoliko izstradanih doktorjev in slavohlepnih uradnikov. Ko bi bilo to tudi res, kakor ni, vprašamo g. Waserja: Kdo je več časti vreden, oni ki je zaradi svojih žrtev za narod obožal in si odrekel kakovšno osebno veselje, ali pa oni, ki je po ljudskih ramah dospel do mastnih in mogočnih siužeb? Kteri uradnik je večega spoštovanja vreden, oni ki je zaradi svojega političnega prepričanja v službi zaostal za svojimi vrstniki, ali pa oni, ki se je pod vsemi sistemami — pod Bachovo, Schmerlingovo, Belkredijevo itd. — zmirom poslužen sluga védel ne le na površji obdržati, ampak tudi napredovati od stopinje do stopinje, neter do ministerskega predsobja?

A vse to očitjanje g. Waserju še ne zadostuje. Slovenske voditelje naravnost toži, da neprenehoma ščujejo ljudstvo proti Nemcem, da narod sleparijo, da imajo protidržavne namene, da so naravnost kaznovanja vredni (strafbar), ako so sploh še pri zdravi pameti (zurechnungsfähig). Mi sicer nočemo gledé slednje lastnosti Waserju vračati z njegovo mero, marveč hočemo misliti, da je kot kriminalist vedel, kaj je izrekel s temi očitjanji. Po svojih skušnjah in vednostih mora g. Waser vedeti, kako se dela in lastnosti, kakoršna je očital našim voditeljem, kazensko zasledujejo, tožijo in obsojajo. Naj torej stori, da krivce doseže zaslužena kazen; dokler pa tega ne more, zavračamo Waserjevo očitjanje med tisto sodergo, med katero se nahajajo laži, obrekovanje, ščuvanje in žaljenje narodov ter narodovih svobodno voljenih zastopnikov! Zelo pa se nam dozdeva, da bomo Waserjevih dokazov morali dolgo čakati, kakor se nam sploh vidi, da je

Listek.

O Antonu Janežiču.

II.

Kratek življenjepisa in pa dela slovstvena Antona Janežiča.

(Spisal Janez Majciger).

Kedar se na ponočnem obnebu zvezda vtrne, potnikovo oko še dolgo časa strmi in zre mudeče se na mestu, na katerem se mu je zadnji žarek mile lučice izgubil v nočno tmino težko pogrešajočemu vodilnih žarkov. Tako se godi nam, katerim je vgasnila svetla zvezda na obzorju slovenskega rodoljubja in slovstvene delavnosti. Antona Janežiča zvesto za rod in dom bijoče srce se je vstavilo in spretni roki jegovi je izpal izurjen pisec slovenski tako uspešno vodjen na slavo slovenskemu narodu. Antona Janežiča krije od 20. sept. t. l. hladni grob, on počiva na strani svojemu rojaku Matiju Ahacelnu tam na grobju Celovškega pokojišča. Brezstransko oceniti Janežičevo veljavo za Slovence kot rodoljuba in slovenskega pisatelja, vlasti slovničarja, kot blagosrčnega človeka in uspešnega učitelja prepuščam obširnejšemu razpravljanju in prikladnejšemu mestu, tu le podam nekoliko podatkov iz njegovega življenja in obilne plode spretnega jegovega peresa.

Narodil se je Anton Janežič 19. decembra 1825 pri Sv. Jakopu v Ložu (a ne kakor „Slov. nauč.“ piše v Celovcu) v oni fari, ktera je že poprej dala bila Slovincem na Koroškem vrliga domorodca in učenjaka Matija Ahacelnu in celna in priprostega narodnega pevca Miha Andrijaša. Šolal in izšolal se je v Celovcu, ktero mesto mu je pozneje tudi postalo tvorišče blagonosne delavnosti. Še je pisalcu teh vrstic živo v spominu, kako marljivo je Janežič že učence nižjih gimnazijskih razredov „Novice“, takrat še jedini slovenski časnik prebiral in druge sošolce k branju „Novic“ spodbujal. In očitno pred svetom naj boče rečeno, da se je kdaj srce pisalcevo ugreló ljubezni do preskrasne materinščine, ugreló ga je goreče srce Janežičevo. Tistega časa se po naših učiliščih, gimnazijah, realkah in drugih še ni učila Slovenščina, učence slovenski na Koroškem in menda tudi drugod si še spominjal ni več, da je kdaj z ljubo mamico slovensko govoril. Nastopilo je leto 1848. Živo gibanje se je začelo tudi med Slovenci po vseh krajih, kder prebivajo. Tu najdemo

Janežiča že med najbolj iskrenimi domorodci, Einspielerjem, M. Majerjem, Kobidom in dr. kot odbornika „Slovenskega društva“ v Celovcu. Mladi domorodec je bil takrat ravno latinske šole dovršil in je stopil kot učitelj slovensčine na Celovski gimnaziji v javnost, in gotovo je še marsikomu v živem spominu prvi govor, v katerem je podučevanje začel tako navdušeno povzdigoval koristnost, potrebo in krasoto slovenskega jezika, odličnemu v mnogobrojnejšem številu zbranemu poslušalstvu. Do tega časa, kakor smo že rekli, se na Celovških učiliščih razun v bogoslovju za časa Slomšekovega spiritualovanja od leta 1829—1838 o slovenskem jeziku ni črhnila le besedica. Janežič je bil prvi učitelj slovensčine na gimnaziji in liceju v Celovcu. Visoko ministerstvo ga je namreč s določbo od 27. januarja 1849 za začasnega učitelja na imenovanih šolah postavilo. O mladem učitelju piše gosp. Adr. Einspieler v 41. listu „Slovenije“ takole: „Velika nesreča bi bila za nadepolnega učenega Slovence gosp. Janežiča — in velika škoda za celo mesto, ja celo Koroško, ako ministerstvo te pravične prošnje, ne usliši. (Poklican je bil takrat 20letni Janežič v vojake a prosil odpuščenja od te dolžnosti.) Gosp. Janežič ima 92 poslušalcev latinskih šol, ktere vsak teden v 5 urah uči; ima 19 gosp. uradnikov in dovršenih pravdoslovcev, katerim v 3 urah nauk deli. Vse dijake ali študente uči zastoj; ali ne dobi država od njega večji dobiček sedaj, kakor potem če ga med žolnirje vtaknejo? Kaj bodo počeli učenci, ki svojega učenika tako lahko zastopijo, tako visoko častijo in hvalijo? — Bog daj toraj tisti prošnji dober vspeh!“ (Ga je tudi imela.)

Dvajset let, od leta 1848—1868, je kot docent slovensčine učil slovenski jezik na gimnaziji in po vstanovljenju naše realke, ktere profesor je bil, tudi tukaj. Koj prvi čas očitnega svojega učiteljevanja je dal na svitlo leta 1848 „Kurzer, leichtfasslicher Unterricht in der slovenischen Sprache für Deutsche nach dr. Ahns bekannter Lehrmethode bearbeitet“. To prvo delo je že kot gimnazijalec pripravljal in spisovati začel.

Leta 1850 je prišel na svitlo „Popolni ročni slovar slovenskega in nemškega jezika“. Spisal Anton Janežič, časni učitelj slovensčine v Celovcu. Pomočniki v izdelovanju so mu bili gosp. Sumpor, Škrjanec, Židan, Simandl, Francl, Kelih, Šribar. Dobrovedé, da je Slovincem lepoznavstva potrebno, nakani iskreni rodoljub izdavanje prvega slovenskega lepoznavskega lista, „Slovenske Bčele“, ktera je od leta 1850 do 7. julija 1853 v Celovcu pod njegovim vredništvom, razun nekoliko mesecev ktere ga je G. A. Einspieler v

politikar v Waserji popolnoma zatrl kriminalista. Sicer bi si nikdar ne mogli razlagati Waserjevih smelih besed: „Ni razumljivo, kako da ljudstvo teh ljudi (slovenskih voditeljev) ne spodi“ (davonjagt). To je najljubejš, kar se nam je v zadnjem zboru dozdal še ponudilo, ko se naravnost priporoča sila proti Slovincem. Ko bi g. Waser ne stal pod obrambo imunitete, moral bi vedeti, da njegov izrek direktno spada pod §. 9. kazenskega zakonika, ki se glasi: „kdor koga k hudodelstvu nagovaja, spodbada ali zapeljuje skuša, je tiktat kader je njegovo nagibanje brez vsepa ostalo, kriv poskušenege zapeljevanja k temu hudodelstvu, in naj se v tisto kazen obsojuje, ki bi jo bilo izreči za poskus tega hudodelstva.“ Hudodelstvo, k kateremu pak se šunta z Waserjevim izrekom: „Zakaj Slovincem ne preženete?“ je zapisano v kazenskem zakoniku pod poglavjem: „Od javne posilnosti,“ na katero se bo g. Waser menda še spominjal. Pred kazensko sodnijo ga res ne moremo povabiti; vabimo ga pa pred sodnijo državljanke čednosti in parlamentarne dostojnosti. Pred to sodnijo mora vsakdo proti g. Waserju izreči sodbo, da je s svojim izrekom naše nasprotnike naravnost dražil in šuntal proti nam. Nektereokrat so do zdaj že ustavovrni nemškutarji kazali svojo surovost na slovenskih državljanih; in g. Carneri je v zadnji seji tako daleč prišel s svojim parlamentarnim bankrotom, da se je brez vse sramožljivosti bahal s takimi napadi in jih reklamiral za svojo stranko. Dozdaj nismo naravnost vedeli, kaj imamo iskati ščuvajev. Zdaj nam je Waser vzel mreno spred oči: s štenografičnim zapisnikom v roki bomo v prihodnje pri enakih napadih kazali na Waserja kot moraličnega šuntalca: tolovaji proti Slovincem so samo orodje v rokah njegovih in njegove stranke. Mož, ki ima eno prvih mest v pravosodnem ministerstvu, nas je postavil iz delokroga postave in pravice. Dobro! V tem položaji bomo vedeli, kako se nam je obnašati, a g. Waser naj tudi vé, da bodo za Slovence cepci rastle v isti šumi, v kateri hoče on sekati svoje nepostavno, kazensko in kazni vredno orodje proti nam. Dobro! če nas g. Waser kliče v parlamentu na krvavi boj z oboroženo roko, našel nas bo na borišči. „Prva je prepovedana, druga ne!“ pravi slovenski pregovor.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(Šesta seja 24. sept.) Prebere in potrdi se slovenski zapisnik poslednje seje. Prvosodnik naznanjuje dopis ljubljanskega mestnega odbora, naj bi se odvezal od plačevanja za bolnike v Ljubljano spadajoče v tukajšnji bolnišnici. Dopis se izroči finančnemu odseku. Dr. Toman in tovariši interpeljujejo pismeno, zakaj vlada ni še potrdila postave o razdelitvi pašnikov. G. Conrad koj odgovarja, da je postava prišla nazaj na deželno prvosodstvo, katero je poročalo z deželnim odborom ob enem o tem. Znal pa jo deželno prvosodstvo, da postava ni bila potrjena, in da hoče minister poljedelstva naznaniti svoje mnenje, kako naj bi se uravnala ta važna stvar. Vlada predloga o šolskem nadzoru in o realkah se izročita šolskemu odseku. Sporočilo deželnega odbora o sklepu računov deželnega fonda za l. 1868 se izroči finančnemu odseku, ravno tako sporočilo o prezidavanji norišnice. Sporočilo deželnega odbora o slovensko-nemškem delu Wolfovega slovarja se glasi tako-le:

Janežičevi odhodnosti vredoval, izhajala. V nji so se skušale posebno mlade moči. Tu nahajaš imena: Podgorski, Toman, Aliban, Josepina Turnograška, Caf, Razlag, Račič, Trstenjak in kar je še drugih zvezdic na obzorju starejšega slovenskega lepoznanstva. Leta 1852 je izdal in menil nadaljevati zvezek narodnih pesmi in pregovorov in uganjk slovenskih pod naslovom „Cvetje slovanskega naroda.“ Slovenske narodne pesmi, prislovice in zastavice. Nadaljevanje je vendar izostalo, menda zavoljo pomanjkanja zdatne podpore. Vdeleževal se je v tem času tudi izdavanja slovenske prestave deželnega zakonika. Leta 1853 je izdal na svitlo s pomočjo nekterih slov. domorodcev (Valjavca, Žepiča, Kociančiča i. d.) „Zgodovinski katekizem ali celi krščansko-katoliški nauk v resničnih izglelih iz zgodovine.“ To je knjiga, ki zaslučuje vse priporočebe pri Slovincih.

Že v zadnjem listu „Slov. Bčele“ 7. julija 1853, je neumorni delavec od čitateljev slovo jemaje obljubil, na lepoznanstvenem polju po drugem organu potrebam slovenskega naroda ustrezati. In res že leta 1854 je dal med Slovincem „Glasnik slovenskega slovstva“, kterega pa je žali Bog le prvi zvezek beli dan zagledal. Dalje izdavanje je se pretrgalo in še le leta 1858 je začel „Slovenski Glasnik“ redno izhajati. V prvem vezku najdeš imena: Valjavca, Žepič, Praprotnik, rahločutnega in žalibog prezgodaj zamrlega Jeriša in drugih. Po prizadevanju Janežičevem je prišla tudi na svitlo ravno to leto mala knjižica „Kerščanski mladeneč“, ali ogledalo pobožnega življenja za mlade in odraslene ljudi. Tudi leta 1854. je dal na svitlo: „Slovensko berilo za Nemce z kratkimi razjasnenji in potrebnim abecednim imenikom.“ Naj večje zasluge, ja neumrljive vence si je pridobil slavni rajnik za slovensko slovnico. Leta 1854 je prišla na svitlo „Slovenska slovnica“, k kateri je prispojil „pregled slovenske literature“ in ki je zdaj že tretje predelana, pomnožena in popravljena. V nji je marljiv slovničar, kteremu menda ni ostala neznan slovenska beseda, ki se je kdaj tiskala, pravi zaklad slovenske jezika shranil. Ta slovnica je položila temelj današnji občevljavni pisavi slovenski, in rednemu podučevanju v slovenskem jeziku na učiliščih po Slovenskem, kajti vpeljana je zdaj povsodi.

Na skrbi mu je bil tudi poduk v slovenskem jeziku za Nemce; za to je spisal „Slovenisches Sprach- und Uebungsbuch für Anfänger zum Schul- und Privatgebrauche“, ktera knjiga je dozdal sedmi natis doživela. Na podlagi te knjige je znanstveno pedučevanje inorodcev v slovenskem jeziku še le mogoče postalo. Leta 1860 je izdal almanah „Zarnica“ in 1861 „Cvet slovenske

Deželni zbor, ki je v 7. seji zborovanja leta 1861. na-se vzel skrb, da se brž ko je mogoče, dovrši drug del, to je, slovensko-nemški del, po blagodušni oporoki knezoškofa Antona Alojza Wolfa slovenskemu narodu namenjenega slovarja, je v 21. seji deželnega zbora leta 1868 dal nálog dežel-nemu odboru: „naj neprenehoma pazi na to, da bode izdelovanje slovensko-nemškega dela Wolfovega slovarja redovito in kar najbrže napredovalo.“

Zadostiti temu nalogu, se je deželni odbor obrnil do svetlega gospoda knezoškofa Dr. Vidmar-ja predstojnika Alojzjevišča ljubljanskega, v čegar rokah je izdava slovarja, ter ga prosil, naj blagovoli odboru naznaniti, kako daleč je dospel tisek slovarjev, da more o tem sporočiti prihodnjemu dežel-nemu zboru.

Svetli knezoškof je s čestitim odpisom od 12. junija l. l. br. 671 deželnemu odboru poslal prepis pisma, ki ga je o slovarjevi zadevi izročil c. k. deželni sodniji ljubljanski, ktera ga je z dopisom od 25. avgusta 1868. leta vprašala: kako daleč je dospela izdava slovensko-nemškega slovarja in kaj da morebiti še ovira konečno dovršenje njegovo? — Pismo, v katerem svetli knezoškof odgovarja c. k. deželni sodniji na vprašanja njena popolnoma razjasnuje denašnji stan slovarja.

Nanašaje se na to pismo svetli knezoškof svoj dopis deželnemu odboru sklepa s tem, da izreka željo, naj deželni odbor najde pot, da slovenskemu narodu doide zaželjeni slovar tako, da omladina kranjskega Alojzjeviška ne izgubi podpore, ki jej je po zapuščini ranjcega knezoškofa namenjena.

Da slavni deželni zbor razvidi stališče, na katerem dones stoji slovar slovensko-nemški, prepíšemo iz omenjenega knezoškofovega dopisa do c. k. deželne sodnije nekatere članke.

Pismo knezoškofovo poroča, da za izdavanje slovensko-nemškega slovarja je bil izvoljen poseben odbor, ki je gospodu Fr. Lervstiku izročil vredništvu slovarja.

Pripravili so se vredniku ti-le pripomočki:

a) Zalokarjev rokopis, ki na 1100 pôlah obsega vredjeni slovar slovensko-nemški in ki je bil v ta namen iz zapuščine Wolfove kupljen za 2000 gold. v gotovem denarji in za vsakoletnih 200 gold., ki jih gospod Zalokar dobiva do svoje smrti;

b) Cafova zbirka besedi, ki je jako velika;

c) Miklošičev rokopis v 4 velicah zvezkih na 287 pôlah;

d) zbirka besedi v abecednem redu, poslana po gospodu Kočevarju;

e) rokopis slovarja brez imena pisateljevega.

To je zaklad, ki je vredniku pripravljen.

Pretekla so tri leta, ko se je vredovanje začelo, in stroškov v ta namen je Alojzjevišču narastlo ta čas že 1190 gold., a vendar ni še nobena pôla za tisek pripravljena.

V dvojni odgovornosti, ki jo imam — tako se dalje glasi pismo gospoda knezoškofa — namreč v odgovornosti za to, da se tiska slovar, a tudi v odgovornosti tej, da zapuščina ranjcega knezoškofa doide Alojzjevišču, moral sem misliti na to, da se zapuščina ne potrosi za same priprave slovarjeve, sicer naposled ne bo slovarja, in Alojzjevišče izgubi zapuščino. Gledé na to sem začasno razpustil dotični odbor in ustavil plačila iz zaloge Alojzjeviščeve.

Naj tedaj tisti učeni Slovinci, kterim je hitri natis slovarja pri sreč, blagovolijo skrbeti za to, da se dovrši za natis ugodni rokopis. Meni ni bila

poezije“, s kratkim naukom o pesniških izdelkih. Leta 1862 je začel izdajati „Cvetje iz domačih in ptujih logov“, v snopičih navadno pet pol debelih, ki je prinašalo izvirne slovenske izdelke in najboljša dela novejih in starejih narodov evropskih v slovenskih prestavah. Po ti poti je obogatelo slovensko slovstvo na čudovit način. Po njem smo dobili v 21 vezkih: Viljem Tella, Kritona in Apologijo, Babico, Spomine na Sokrata, epično pesem: „Na sveti večer o polnoči“, georgikon, kitico Andersonovih pravljic, Veroniko deseniško, Cirila in Metoda, Prvence, družino Alvaredovo, Marijo Štuartovo in drugih in drugih.

Leta 1858 je začel pod njegovim vredništvom redno izhajati lepoznanški časnik „Slovenski Glasnik“ lepoznanško-podučen list. Jednajst let je ta izvrstno vredovan časnik ustregal lepoznanским potrebam slovenskega naroda, dokler da ga ni vrednik vedno bolj bolehal leta 1868 iz rok izpustil. V tem listu je Janežič pokazal mojstersko svojo spretnost za vredovanje takega lista. Težko pogrešamo Slovinci, posebno učeča se mladina list, kterega željno čitaje si je žlahtnila in vnemala srce, bistrila um in pilila in likala slovensko besedo, katero ni imel kmalo kdo drugi tako v svoji oblasti kakor ravno Janežič. Da bi se nam kmalo hotel moč oglastiti, ki bi izdava je vredovaje lepoznanški list Janežiča posnema. Bil je Janežič tudi jeden osnovatelj in pozneje tudi tajnik in tedaj prav za prav duša zdaj že tako blagoslovljeno delajočemu društvu sv. Mohora. Leta 1851 je bilo to društvo ustanovljeno, pozneje nekoliko prenarjeno in zdaj šteje že blizo 14000 udov, ki dobivajo po 5, 6, 7 knjig za majhen prinesek 1 gold. na leto. Letošnje leto postavim razpošlje to društvu blizo 100.000 knjig med prosto slovensko ljudstvo, vseh zavolje kterega nam Nemci dostikrat zavidajo. Jn za to društvo ima Janežič neumrljive zasluge.

Toliko sem si namenil v kratkem o možu zapisati, kterega bode slovenski narod vedno hvaležno se spominjaje med najžlahtnejše sinove svoje štel.

Ti pa častiti učenik in prijatelj, ki si se nam prezgodaj preselil v boljše kraje nebesnega mira in pokoja, kterega ti tukaj narodovi sovražniki niso privoščili, dovoli da Ti ta mali šopek zelenega bršljina, Tebi v spomin, sebi v tolažbo položi na prerani grob hvaležni učenec in prijatelj.

V Mariboru, 27. septembra 1869.

sreča miša, da bi bil to dosegel. Dokler pa stoji Alojzjevišče pod mojim varstvom, bode denar za tisk slovarjev vsak čas pripravljen. Za tisek ugodni rokopis pripraviti, to pa ne stoji v moji moči, a tudi ni dolžnost moja kot predstojnika Alojzjevišča, kajti oporoka knezoškofa Antona Alojza nasledniku njegovemu ne daje take naloge, a je tudi dati ni mogla.

To je bistvo pisma svetlega knezoškofa. Vidi se iz njega, da je gospod knezoškof vse storil, da bi se bil začel tisek željno pričakovanega slovarja. —

Že v sporočilu lanskem je deželni odbor obžaloval, da slovensko-nemški del, o katerem je govoril deželni zbor že pred 8 leti, ni še do tega dovršen, da bi se bil tiskati začel, in po pismu gospoda knezoškofa je prestalo sedaj in je res prestati moralo vredovanje nakupičnega obilega gradiva. —

Ker pa je potreba obširnega slovensko-nemškega slovarja živo priznana, to je, obširnega saj toliko, kakor je nemško-slovenski del, in ker svetli knezoškof v dopisu od 12. junija t. l. poizvlja deželni odbor, naj on najde pot, da se dovrši delo, tedaj misli odbor, naj bi se prijazni klic svetlega knezoškofa v nemar ne puščal, da se z združeno močjo — pa brez stroškov deželnih — dožene tisek slovarja.

V tem smislu nasvetuje tedaj deželni odbor:

Slavni zbor naj sklene:

Deželnemu odboru daje se nálog, da na poziv gospoda knezoškofa in vzajemno z njim prevzame skrb za to, da se kar najbrže izgotovi rokopis za tisek slovarjev, ter se v ta cilj in konec dogovori s svetlim knezom.

Predlog se sprejme brez ugovora. Sporočilo deželnega odbora o dopisu dunajskega konservatorija se izroči finančnemu odseku, sporočilo računov deželnega odbora pa odseku za to izvoljenemu. Ravno temu odseku se izroči tudi deželnega odbora sporočilo o gruntnih davkih. Dr. Toman omenja, da ga veseli, ker je ministerstvo z odpisovanjem davkov priznalo, da je kranjska dežela preveč obložena, in upa, da ne bo samo pri tem odpisovanju ostalo, timveč da se stalno olajša deželi to breme, ter da bode deželni odbor skrbel za to, da pride dežela do svoje pravice. Potem se seja konča.

(Sedma seja 27. sept.) Prebere in potrdi se slovenski zapisnik zadnje seje. Vladni zastopnik izroči vladni predlog zaradi postav o vodah in obljubi predložiti tudi načrt postav o ribarstvu. Prebere se interpelacija g. Lipolda in tovarišev zaradi postav za obrambo deželnih pridelkov proti gosencam in hroščem. Vladni zastopnik odgovarja, da upa še v tej sesiji predložiti dotična postavina načrta. Prvosednik prebere dopis dež. vlade zaradi slovenskih zapisnikov sej. Ministerstvo tirja nemške zapisnike, kar pa ne izključuje, da smejo tudi slovenski biti. (Prav tako govori dotis; kako milostljivo!)

Dr. Toman vpraša, kaj misli storiti g. provosednik? Wurzbach odgovarja, da sta dva pota: ali odloči on, da bodo zapisniki tudi nemški, ali pa bo izročil to reč zboru, da jo obravnava. Dr. Toman: Prvosednik nima tukaj sam nič odločevati. Le deželni zbor ima pravico odločiti, kaj misli on o tej zadevi storiti. Zatorej naj se izroči ta stvar v obravnavo.

Wurzbach: Dopis se bo dal v natis in razdelil med gosp. poslance. Dalje bere dopis, da se postava o razdelitvi pašnikov ni potrdila.

Vladni predlog, postava o vrvanjanju pravnih razmer ljudskih učiteljev se izroči šolskemu odseku.

Prošnja uradnikov deželne blagajnice, da se jim povrne kavejja, se izroči finančnemu odseku, ravno tako tudi prošnja deželnih uradnikov za poviksanje plače. Flächenfeld-Wolwiczov kanonikat podelil se je v tajni seji g. kooperatorju Premersteinu na Dolenskem. Prihodnja seja je v petek in utegne važna biti zaradi vprašanja o zapisnikih. S tem se je končala javna seja.

Deželni zbor štajerski.

Gradec, 27. sept. [Izv. dop.] Denes je bila ena tistih viharnih sej, kakoršnih smo lani večkrat doživeli. Zopet so slovenski poslanci, ki so v toliki manjšini v tem zboru, da še samostalnih predlogov ne morejo staviti, morali se boriti proti nemški večini, ki tudi letos ni bolj milostiva Slovincem, ko lani. Na dnevnem redu je bila volitev g. K. Seidl-a, a debata je hitro poskočila od te stvari sploh na ravnanje sedanje vladajoče stranke proti Slovincem in se večidel sukala o narodnem programu Slovencev. Poročeval je v imenu deželnega odbora žl. g. dr. Kaiserfeld, ter skušal dokazati, da vse napake, ki so se godile pri Seidl-ovi volitvi, in o kterih se pritožijo slov. volilci, niso tako važne, da bi volitev neveljavno storile. Zoper to sporočilo se vzdigne g. dr. Vošnjak: Protest zoper volitev je podpiralo 54 volilcev in če se odšteje eden, ki je v strahu preklical, jih ostane 53. Govornik graja deželni odbor, ker ni zaslísal nobenega slovenskega volilca. Menda misli, da je, kakor vsegamogoč, tudi vsevedoč. S kako natančnostjo je lani preiskaval volitev dra. Dominkuš-a, ktera je bila potem zavržena iz prav malovažnih razlogov. Kako lehkotno prezira letos vse velikanske pogrške proti postavam pri Seidl-ovi volitvi, menda ker gre za enega njegovih ljudi. Dr. Vošnjak našteva razne nepostavnosti, ki so se godile pri volitvi volilcev in pred ter pri volitvi deželnega poslanca. Ostro napada vlado zaradi pristranosti njenih organov, še na Turškem se ne more hujše goditi, kakor se je tu godilo slovenskim volilcem. Zakaj imamo volilno postavo, če ni treba se po njej ravnati? Če se potrdi ta volitev, je to hudo razžajenje vsega slovenskega naroda. Naj se torej nikdo ne čudi, če štírski Slovinci skušajo raztrgati nenaravne vezi, ki jih podvržajo milosti večine, ne znajoče naše želje in potrebe. Narodno gibanje se ne da zatreti, ampak bo rastle kljubu takim nepostavnim volitvam, kljubu vsem od tujev na naši zemlji aranžiranim „verfassungstag-om.“ Ta volitev je neveljavna pred sodnim stolom nrave in prava. Nepravilno ne more pravično, nepostavno nikoli postavno biti. — Med vsem govorom dra. Vošnjaka je bil velik nemir, tako da je govornik večkrat moral odstaviti, dokler se je zbornica pomirila.

Za njim poprime besedo g. Brandstetter. Jako hitro je govoril, pa žalibože, vam ne morem poročati, kaj je vse omenil v svojem govoru, kajti po svoji navadi pomešal je zopet vse stvari, tako da se menda nikdo ni spoznal, in so sami nemški poslanci z glavami majali pri njegovih čenčarijah. Tudi Karneri ni mogel opustiti te prilike, da ne bi kazal svojo srditost proti vsemu slovenskemu.

Zdaj vstane g. Herman. Zbornica potihne. Slovinci so že dostikrat izrekli, da si ne želijo družega, kakor sami na svoji zemlji gospodariti. Dokazuje namene njenih protivnikov: ironično omeni velikih zaslug Brandstetterjevih za ustavo in za nemštvo, da mu morebiti pomaga k zaželenemu križecu. Brandstetter je o svojem času le izvoljen bil po pristopu Slovencev, ker jim je delal obljube, ki jih pa potem ni držal, kakor tudi nekteri drugi poslanci ne. Kakor Brandstetter, so tudi poslanci Karneri, Feyrer, Hakelberg, Lohninger, Schmid in Konrad Seidl inozemci in ne rojeni na Štírskem. Dobro jim gre med nami, pa ravno oni so najhujši protivniki Slovencev. Povsod se vrivajo v občinske, okrajne in v deželni zbor, ter odstranjujejo Slovence. Nemštvo podpirajo, ker si po njem mislijo svojo moč ohraniti in razširjevati. Kakor po sv. pismu je rodil Abraham Isaka, Isak Jakoba itd., tako so rodili Karneri in Feyrer Schmid-a in Brandstetter-ja, Brandstetter pa Seidl-a in njegove brate, in tako bo šlo naprej, dokler nobenega Slovenca več ne bo v dež. zboru štírskem. Nemškutarjenje je rodilo renegatstvo na Slovenskem, ki obstoji iz pezionistov, birokratov, advokatov, nekoliko meščanov, ki po naključji imajo več novcevko razuma, in nekoliko moralčno in finančno na kant prišlih oseb, s kratka s tistih dvoživk, ki se sami sebe nemške Slovence (Deutschslovenen) imenujejo. Ti domači odpadniki in tuji naseljenci so naša ustavna stranka. Ta peščica dela pod krilom vladne oblasti, in kaj pomeni beseda: oblast, smo še le te dni slišali iz ust slavnega nemškega voditelja v Radgoni na nemški meji, ker je stavil ogelni kamen slovenskemu barbarstvu. (G. žl. M. Kaiserfeld pri teh besedah svoj klobuk vzame in se zmuzne iz zbornice.) Potem Herman dokazuje nepostavnost volitve Seidl-ove, ker volilci niso svobodno, ampak pod terorizmom vlade in gori popisane stranke volili. Ne vem, ali je ta volitev večja sramota za oplasene volilce, ali za izvoljenega. Vlada bi morala tudi nam pravična biti, sicer naj nas tudi z davki in vojaki v miru pusti.*) — Med govorom g. Hermana je bil velik nemir, posebno odlikovala po svojem sirovem obnašanju sta se gg. Karneri in Lohninger. Za besedo poprosi zdaj g. Waser. Govoril je proti slov. poslancem s tako strastjo, kakor malokdaj; jim očital, da gledajo proti izhodu, da so predrzni (keck) in da bo treba enkrat vsemu temu konec storiti. Slovensko gibanje na Štírskem je le umetno. Ktere zasluge pa imajo ti slovenski voditelji za slovensko ljudstvo? Oni vse le delajo iz sebičnosti in častilakomnosti. Želijo vladati, pa niso za vladanje sposobni itd. Slovenska stranka le obstoji iz častilakomnih uradnikov, lakotnih doktorjev, fanatičnih kaplanov in fanatičnih dijakov. — Še enkrat se oglasi g. Brandstetter, zopet dalj časa otrobe veže in se suče v osebnostih. Omenja med drugim dogodbe na ptujski gori, kjer so spodeni bili Slovinci.

Na te napade odgovori g. Herman: odvrne ostro denunciacijo Waser-ja. Njegova stranka nima vzroka, nam kaj takega očitati, ker obeša prusko zastavo pri ustavnih shodih, in skoro ne more dočakati časa, da si odveže svinčene podplate od nog. Na ptujski gori je le bila neka študentovska veselica, ne pa tabor. Motili so jo upijanjeni, od protivnikov podkupljeni fatalini. Tudi pri Rotvajni se je enkrat Slovincem zgodila enaka sila, in govoril se sploh, da je rotvajnski posestnik pri tem surovem napadu svojo roko imel. Da bi Slovani ne bili sposobni vladati, se ne more trditi, ker do zdaj še niso imeli priložnosti, to skazati. — G. dr. Neckerman, celjski poslanec razjasni, da prusko zastavo v Celji je le obesil nek rojen Prus. Zdaj se še enkrat oglasi dr. Vošnjak. Dr. Heschl predlaga konec debate, ki se sprejme, vendar predsednik še dovoli besedo g. dr. Vošnjak-u: On se obrne proti napadom Waser-ja. Slovensko narodno gibanje ni umetno. Tudi o českem gibanju je vsa oficiozna armada trdila, da je umetno. Pri volitvah pa se je na sramoto vlade pokazalo, da je česki narod na trdih nogah in le vlada na slabih. Ktere zasluge pa ima ustavna stranka za nas Slovence? Morebiti onih 70 procent, ali onih 800.00 vojakov? Ali pa glasoviti §. 19? Ste kdaj spisali ktero podučljivo knjigo za slovensko ljudstvo? Ali kedaj v roke dali kak slovensk časopis? Le narodnjaki podučujejo ljudstvo, le oni se trudijo, da bi ga spravili do večje omike in blagostanja. Nam očitate, da nismo sposobni vladati. Ali ste vi sposobni? Nikoli Avstrija še ni bila tako slaba, njeni narodi tako med seboj razkačeni, kakor sedaj. Še celo propada Avstrije se je bati, če ne odstopi sedanja popolnoma nesposobna vladna stranka. — Konec debate je bil sicer izrečen, vendar se vzdigne g. dr. Rechbauer in prosi zbornico, naj mu dovoli govoriti. To se zgodi. G. dr. Rechbauer je navadno bolj miren govornik, tako pa je bil strašno razluten, da je med govorom tam obžaloval, da se ga je lotila taka razkačenost. Zogovarja ustavo. Vpije, da Štírsko se ne sme raztrgati, ker so Nemci in „Windische“ (Dr. Vošnjak: Slovenen, ne Windische) zmirom mirno med seboj živeli. Se obrne proti Herman-u z osebnimi surovimi napadami, ki se pač ne spodobijo v zbornici. G. Herman ga kratko, pa krepko odvrne. Potem še sporočevalec nekoliko spregovori. Za predlog dr. Vošnjaka, naj se zavrže, volitev Seidl-a, glasujejo le slovenski poslanci, vsi nemški pa za potrditev te volitve. Seja je trajala štiri ure.

Dopisi.

Iz Ljubljane. 25. sept. [Izv. dop.] (Prva porotna sodba proti gosp. Alešovcu, kot vredniku „Brenčeljna.“) Kakor sem že naznanil, začela se je obravnava v četrtek 23. t. m. zjutraj ob 11.

*) Oba govora prinesemo po stenografičnih sporočilih.

uri in nadaljevala se je tisti dan od 5—7 ure popoldne in drugi dan zjutraj od 1/2 10—1 ure.

Imena porotnikov sem Vam že naznanil zadnjič. Prvosednik sodnije je bil deželni sodnije prvosednik g. Lušin, prisednika gg. svetovalca Grčar in Perko. Zatoženca je zagovarjal g. dr. Razlag. Obravnava je bila skozi in skozi slovenska, le tožba je bila nemška, in sicer kakor se je reklo, ker vrednik zna tudi nemški. Tudi prvosednik g. Lušin se je časi rad v nemški govor zapustil, akoravno mu slovenščina teče prav gladko. Sodnije prvosednik je pozdravil najprvo gg. porotnike, in jim razložil važnost njihovega posla. Podoben je bil njegov nagovor prav lepi „pridigi“ in slišali smo enkrat, da „hudobija“ mora se kaznovati, kjer to je Bogu ljubo i. t. d. Potem so prisegli porotniki in sicer vsi po slovenski, da bodo šolili po naj bolji vesti: „Prisežem, kakor gotovo naj mi Bog pomaga.“ Nemška zatožba, ki se je potem brala, toži tri članke, ki se nahajajo v št. 10. od 19. junija. To številko je državno pravdnništvo djalo pod pečat, še preden je izšla in deželna sodnija je z odlokom 22. junija potrdila konfiskacijo ter začela se je preiskava zoper vrednika z. Alešovca. Prvi obdolžen članek je „zopet dolg nos.“ V tem članku najde državni pravdnik zasmehovanje in zasramovanje občinskega zbora ljubljanskega in župana, posebno ker se jim očita, da so poslali na Dunaj lažnji v o spomenico, ktera se imenuje „prismojene čenče in blebetanja.“ To ni več kritika, timveč hudobno v nič devanje občinskega zbora in njegovega sklepa in se ima kaznovati kot pregrešek po §. 300. V drugem članku „Turniček II. in III.“ se zopet zasramuje ljubljanski župan in njegov tovariš Poprovič in podtikajo se jima, da sta šla prosit na Dunaj, „naj hitro priklene slovenski se pes“; tedaj ni samo zasramovanje župana in zbora, timveč tudi sovražljivost zoper narodnosti, ki se ima kaznovati po §. 302. Podoba z napisom „Mameluška deca gre nekam krompir pobirat in ga nese na hrbtu domu“ kaže v zasmehljivi obliki žalostno dogodbo na Jančah in skuša to nepostavno dejanje opravičevati. Te besede pomenijo blizu toliko: kar so iskali, so dobili, in kar so dobili, so zaslužili. (Tako si je namreč g. državni pravdnik zgorej navedni stavok prestavil v nemščino. Ali ni to na tanko prestavljeno? — Pis.) To opravičevanje pa je pregrešek in se kaznuje po §. 305. Zatorej toži državno pravdnništvo g. Alešovca, kot odgovornega vrednika zaradi imenovanih treh člankov.

Prvosednik bere potem ves prvi članek in ga razdeli tudi g. porotnikom. Zasiščavanje s zatožencem se prične. List izhaja dvakrat na mesec in nima nič kavicje. Omenjene članke je pisal zatoženec sam in jih izročil v tiskarnico, podobe si je naročil iz Dunaja. Tiska se 1000—1200 iztisov in list ima nalogo zabavati posebno pristo ljudstvo. Odgovornost vrednika gre le za to, kar piše in si sam misli, ne za to, kar si kdo drug pri tem misliti more. Imena prestavljati in ves smisel predrugacovati ne gre, vzeti se mora tako kakor je pisano. Poprovič n. p. se ne more prestavljati g. dr. Pfefferer itd. Zatoženec pove smešnico od krajaškega učenca, ki je nesel sukunjo namestu Frölichu na dunajski cesti Veselu v Trnovu, misleč da Frölich ali Vesel je vse eno. (Smeš med poslušalci. Prvosednik hudo zavrne občinstvo, da tu ni prostor smijati se.) Poprovič se ni oglasil, kar pa spomenico zadeva, je zaslužila ostro grajo, ker je bila res lažnjiva, kar se bo dokazalo. Kar se tiče besede „slovenski pes“, vendar ne bo nihče mislil, da bi bil „Brencelj“ tako imenoval Slovence! Ravno tako ne bo nihče besed „gre krompir pobirat itd.“ tako prestavljati, kakor jih je državni pravdnik. Kdo je pač državnega pravdnika učil prestavljati?

Priči gg. tiskar Blaznik in stavec Meier ne vesta nič važnega povedati. Po zahtevanju g. dr. Razlaga se bere spomenica občinskega zbora, ki je podlaga obtoženima dvema prvima člankoma.

Državni pravdnik g. Lehman pozdravi porotnike in razvija svojo ustno zatožbo, ki se popolnoma vjema s pismeno.

Dr. Razlag pozdravi potem kot zagovornik in svoboden mož porotnike, ki so po 18letnem prenehanju zopet prevzeli sodbo. Vezani ste le na svoje prepričanje, in obžalujem le, da morate za podlago svojega prepričanja jemati postavbo iz časov največjega absolutizma. Potem navaja izglede drugih enacij humorističnih listov, ki tudi kritikujejo občinske in drugih zborov sklepe. Spomenica je bila res prenačlena stvar in je imela mnogo, kar se pozneje ni opravičilo. Sicer gre pa članek le na obsežek te spomenice, a ne na zbornico. Govornik ugovarja bistroumno državnega pravdnika razlogom in omenja, da se žalibog res sliši celo od olikanih ljudi psovka „slovenski pes.“ — Državni pravdnik ugovarja in zagovornik tudi še enkrat podira njegove razloge. — Pri začetku obravnave drugi dan ob 1/2 10 uri zjutraj naredil je g. prvosednik Lušin kaj ginljivo, včasih malo dolgočasno in nepotrebno natančno pedantično „pridigo“, da bi razsvetlil srca porotnikov in jim pokazal pravo pot. Vprašanja sodnije glase se tako-le (se ve da v okrajšani obliki, ker so bila veliko bolj obširna zastavljena):

1. Ali je zatoženec kriv, da je v članku „zopet dolg nos“ občinski zbor in župana zasmehoval, zasramoval in s tem v nič devati skušal?
2. Ali je zatoženec kriv, da je skušal druge k zaničevanju zoper občinski zbor in zoper župana glede na njih uradovanje nadražiti?
3. Ali je zatoženec kriv, da je s pesmijo „Turniček II. in III.“ druge k sovražnostim zoper občinski zbor nagovarjal, spodbadal ali zapeljati skušal?
4. Ali je zatoženec kriv, da je s podobo pod napisom „Mameluška deca itd.“ silovitosti od kmetov nad ljubljanskimi turnarji dne 23. vel. travna 1869 storjene, tedaj po postavah prepovedana dejanja, opravičiti skušal?

Po pet četert ure trpečim posvetovanju je razglasil viši porotnik g. Jozef Gregorič to le razsodbo (za obsodbo je namreč treba 2/3 glasov): 1. vprašanje: nekriv, z 5 zoper 7 glasov. 2. vprašanje: nekriv z 10 zoper 2 glasova. 3. vprašanje: nekriv z 11 zoper 1 glas. 4. vprašanje: nekriv z 11 zoper 1 glas. Občinstvo zaklicalo je glasno „Slava“ in „Živio“, kar je mirnega g. prvosednika v tako grozovito jezo vgnalo, da se je bilo bati, da mu sape ne zmanjka. Grozil se je, da prihodnjč brez ustopenice ne bo smel nihče k obravnavi. In vendar bo očitna ino javna! Misli-

mo pa, da se g. prvosednikova jeza potolaži. Konečno storila je vsled izreka porotnikov še sodnija svojo razsodbo, po kateri je g. Alešovec popolnoma nedolžen spoznan in obtožbe odvezan. Tako se je končala prva porotna sodnija v Ljubljani v našo občno zadovoljnost in pokazala se je tudi pri nas dobra stran te naprave. Druga obravnava je v torek, in Vam hočem tudi o njej natančneje poročati. *)

Iz Koroškega 26. septembra. [Izv. dop.] Poziv, naj se 23. t. m. v Celovcu zberejo koroški slovenski rodoljubi v posvetovanje, ali bi ne bilo primerno in koristno, da bi se za koroške Slovence polit. društvo ustanovilo, imel je dober vspeh. Več, kakor si je tudi optimist, ki naše koroške razmere pozna, pričakoval, se je rodoljubov zbralo. Tudi vlada je poslala svojega komisarja. Pozdravil je zbrane rodoljube v kratkem govoru, kazaje, da ravno Slovenci na skrajni meji slovanstva najbolj potrebo združenja moči koroških narodnjakov občutijo, gospod, ki je podpisal poziv v št. 108 „Slovenskega Naroda.“ Po dogovoru, naj se vrši posvetovanje po parlamentarnem redu, se je g. Poznik, doktorand, izvolil za prvosednika. Prvo točko: „Ali spoznajo nazoči rodoljubi za dobro, da se za koroške Slovence osnuje polit. društvo?“ potrdili so zbrani enoglasno z: da! — Nasvet: namenjeno društvo naj se imenuje „Trdnjava“, je po živješem razgovoru z večino obveljal. Načrt pravil se prebere, potem pa se posamezni §§. pretresujejo. — Izvoli se osnovalni odbor peterih udov enoglasno, da pravila sl. dež. vladi predloži in po dovoljenju prvi občni zbor skliče. — Pri celem razgovorju, ki je trajalo nad dve uri, se je videlo, da zbrani rodoljubi (bili so iz vseh stanov) z resno voljo blagor in napredek našega národa želijo. Slava jim! Po posvetovanju so ostali rodoljubi še nekoliko časa skupaj, in zdaj so še le napitnice na dober vspeh novemu društvu, na bratovsko slogo in na zdravje posameznih rodoljubov vrstile, pri kateri priložnosti se je posebno naš vrli in neprestrašeni A. odlikoval. Tudi nam prezgodaj umrlega Janežič-a so se zbrani spomnili in zaklicali: „Slava njegovemu spominu! Večnaja pamjat!“ To v kratkem o novem gibanju koroških Slovencev. Srčnost velja! — „Slov. Narod“ se je za glasilo izbral.

Politični razgled.

Mnogo se piše zdaj, da je Beust pripopotoval, — svetu mir in spravo, t. j. da bodo razmere med Avstrijo, Prusijo in Rusijo prijateljske postale. Beust — pravijo — spozna, da je Avstriji treba miru, katerega potrebujejo tudi druge države, da je torej treba ogromne vojske odpustiti in razorožiti. Dvomiti je še pač, da bi ravno oslabljeni in notranje raztrgane Avstrije ne prav srečen rešitelj Beust to veliko delo zvršil. A če se tudi za istino med diplomati kak zmenek naredi, bode moč vseh pomanjkljivih in nenaravnih razmer silneja nego pa volja posameznih oseb, tudi če so državniki, kakor pisec rudeče knjige. Vrenje slovenskega, vzhodnega, nemškega, socialnega . . . vprašanja bode prišlo do prekipeanja in odpehnilo vse, ki rešitev teh in drugih vprašanj s silo zadržujejo.

Česka večina praškega mestnega zbora je po deputaciji izrekla svojemu županu dr. Klavdiju, da se popolnoma zлага z njegovim ravnanjem, ter mu zahvalo izreklo, da je raje odstopil, nego vladi pomagal českim voličem krivico delati. — Proti petim voljenim poslancem, kot udom razpuščene „Slov. Lipe“ je vlada začela tožbo zaradi kaljenega javnega miru. — Včeraj (29.) je bila volitev v praškem Starem mestu in Smihovu. Vladni ljudje so stavili na te volitve zadnjo bilko svojega upanja. Kako je izšla volitev, še ne vemo.

Poljak Ziemialkowski je rodil nov časopis, v katerem govori zato, da naj Poljaki brez pogoja pošljejo v državni zbor. Po sreči ta bivši državni poslanec nima velike stranke za seboj, če se ne štejejo med njo vladni nemški listi, ki se tega programa bolj veselijo, nego Ziemialkovskega sorojaki.

V Španiji je tekla prva kri za republiko, ker več „prostovoljcev svobode“ v Madridu ni hotelo z lepo orožje vladi izdati, hotelo se jim je s silo vzeti. Poveljniki so se upirali, prostovoljci so naredili barikade in se polastili več vladnih poslopij. Vnel se je boj med uporniki in vladno vojsko. Uporniki so bili po pet ur trajajočem krvavem boju premagani, mnogo njih vjetih. — V Vilafranki de Panades se je sprla deželna vojska, pa naposled izvolila orožje. — V Xeresu in na drugih krajih republikanci pripravljajo upore. — Governér v Madridu pak je dal zaproti in razpustiti vse družbe in politične klube.

*) Alešovec je nekrivega spoznan.

Vredn.

Dunajska borza od 29. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih 59 fl. 90 kr. Kreditne akcije 253 fl. 75 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. — fl. — London 122 fl. 20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 67 fl. 90 kr. Srebro 120 fl. 25 kr.
1860 drž. posojilo 94 fl. 80 kr. Čekini 5 fl. 83 kr.
Akcije narod. banke 705 fl. — kr.

Prosimo č. g. naročnike, da blagovolijo hitro svojo naročnino za novo četrtletje poslati, da ne bode v razpošiljanji nobene motnjave.

Administracija.